

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПОЛОЖАЈА РОМА У
ОПШТИНИ БОЉЕВАЦ,
2014 - 2019.ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

Увод.....	3
Општи подаци о општини Бољевац.....	4
Демографска структура.....	6
Положај Рома на територији општине Бољевац.....	7
Основни циљеви и задаци ЛАП-а.....	8
1-Становање.....	9
1.1. Екологија и заштита животне околине.....	10
2-Здравство.....	11
2.1. Социјална заштита.....	11
3-Образовање.....	12
3.1. Развој и очување културе, традиције и обичаја.....	14
4-Запошљавање.....	16
Средства за реализацију мера предвиђених ЛАП-ом.....	18

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

УВОД

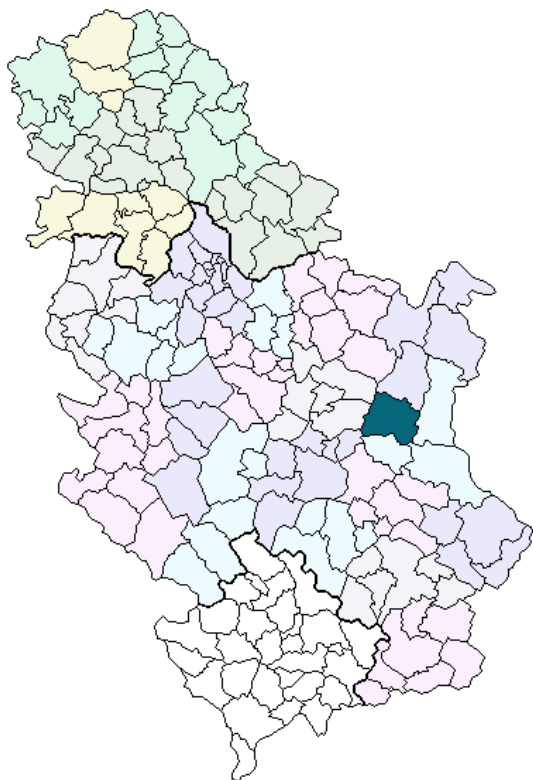
У складу са Стратегијом за унапређивање положаја Рома у Републици Србији које је Влада РС усвојила у априлу 2009.године са циљем да се смање разлике између ромске популације и осталог становништва, као и идентификовање и примену мера афирмативне акције, нарочито у областима образовања, здравља, запошљавања и становања, Локална самоуправа општине Бољевац је покренула иницијативу за израду Локалног акционог плана за интеграцију Рома у Општини Бољевац који обухвата период од 2014. до 2019. године.

Локални акциони план за Роме представља документ сачињен, у партнерству са ромским удружењем, Центром за социјални рад, Домом Здравља, школама, НСЗ испоставе Бољевац. Радну групу сачињавају: представници Општине Бољевац, Националне службе за запошљавање испоставе Бољевац и удружење грађана ромске националности „Друштво Ром“. Носилац процеса израде ЛАП била је Општина Бољевац и обухвата области: становања, образовања, запошљавања, здравства, екологије, предузетништва, културе и информисања.

Доношење Локалног акционог плана (ЛАП) за побољшање положаја живота Рома за период од 2014-2019. године представља значајан корак у правцу стратешког планирања потреба и интереса свих грађана на територији општине Бољевац, и представља конкретизацију стратегије одрживог развоја Општине Бољевац која би требало да допринесе побољшању положаја живота Рома на територији општине. Његово спровођење захтева заједничко ангажовање свих партнера и активацију свих друштвених чинилаца којима би се побољшали услови живота и друштвени положај Рома на територији општине са циљем да им се пружити већа подршка и поверење како би постали креатори своје улоге и судбине у друштву, али и умањи јаз који постоји између Рома и осталих припадника друштвене заједнице.

Локалним акционим планом за побољшање положаја Рома на територији општине Бољевац настојаће се да се на свеобухватан начин и целовито представи ромска проблематика. Садржи скуп мера и активности упућених на решавање ове проблематике уз ангажовање свих институција, органа, удружења грађана и невладиних организација на територији општине, који ће, између осталог, омогућити несметани приступ ове циљне групе ка фондовима из којих се финансирају разни пројекти од интереса за саме Роме и за ширу заједницу. Због тога је у интересу локалне заједнице да сви носиоци активности дају пун допринос побољшању друштвеног положаја Рома и њиховом ширем укључивања у све друштвене токове.

ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ БОЉЕВАЦ И РОМСКОМ НАСЉУ У БОЉЕВУ

Општина Бољевац се простире у источној Србији у долини Црног Тимока, на површини од 827 км². Територија општине географски припада Источној Србији - Тимочкој крајини, док административно припада Зајечарском округу. Са севера и северозапада окружена је Кучајским планинама и Маљеником, са југа гребенима Самањца, Ртња, Тумбе и Слемена, са истока огранцима Тупижнице. Једино је према североистоку, долином Црног Тимока и ниским побрђем широко отворена. Окружена је општинама Бор, Сокобања, Ражањ, Параћин, Деспотовац, Зајечар и Књажевац. Скоро са свих страна општина је затворена планинским венцима.

Рељеф у основи има планински карактер. Мањи део простора општине, према североистоку, долином Црног Тимока, заузимају ниска побрђа и површи, што је и узроковало бољу инфраструктурну повезаност територије општине са Зајечарском котлином и осталим деловима

Тимочког басена. Долина Црног Тимока, правцем југозапад-североисток, пресеца општину на два дела, од којих је северни део виши и пространији, али ретко насељен (6 насеља), док је јужнији нижи, мањи по површини, али насељенији (13 насеља).

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

Највећи број Рома на територији општине Бољевац живи у ромском насељу „Гај“ у Бољевцу, у Хајдук Вељковој улици. То је и једино званично њихово насеље у општини чији је састав становништва претежно ромске припадности.

Услови живота у овом насељу одговарају нормалним стандардима, првенствено због тога што је у претходним годинама Локална самоуправа Бољевац уложила значајне напоре и средства за уређење које укључује: асфалтирање уличне површине, јавну расвету, изградњу мрежног водовода и канализације, комунално уређење, изградњу спортског терена; али и на обезбеђивању потребног материјала у случају урушавања кућа преко тренутних новчаних помоћи. Санитарни и хигијенски услови у насељу су на задовољавајућем нивоу. Ово насеље није издвојено из града, већ је његов саставни део, тако да не постоји дискриминација по том основу.

Ромско насеље „Гај“ у Бољевцу

Поред овог насеља, на територији општине постоје још 2 насеља настањена Ромима, и то у селима Лукову и Боговини, који нису потпуно хомогеног-ромског састава. Услови живота у њима иако заостају у односу на насеље у Бољевцу, задовољавају основне стандарде по питању издргадње, уређености и хигијене.

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

ДЕМОГРАФСКА СТРУКТУРА

Целокупна територија општине Бољевац састављена је из 24 месне заједнице које сачињавају околна сеоска подручја укључујући и главни центар општине – град Бољевац. Према попису из 2011.године, евидентно је да је дошло до значајног смањења броја становника: раскол је заиста велики ако посматрамо и упоредимо најпре резултате пописа из 1991.године када је било 18.167 становника на територији општине, затим резултате пописа из 2002.године када је било 15.771 становника, најновији податак од 12.994 становника указује на драстичну чињеницу да је постоји стална тежња ка миграцијама у веће градске центре, у иностранство (чак 1.684 лица води се, према резултатима најновијег пописа, као лица која се налазе на привременом раду у иностранству), али да су и ефекти такозване беле куге захватили подручје општине.

Становништво према националној и етничкој припадности према попису из 2011.године

Према попису из 2011.године на територији општине Бољевац становништво је према националној припадности било прилично хомогено. Најзаступљенији су били Срби (64,43%), затим Власи (25,83%), док се само 8,74% становника изјаснило другачије, и то: неизјашњених је било 4,75%, Рома-2,21%, Румуна-0,71%, Југословена-0,08%, Македонаца и Муслимана по 0,14%, Хрвата-0,07, Црногораца-0,02%, док је осталих категорија било у процентуалном износу од 0,41%.

Незванични подаци показују да је број Рома на територији општине незнатно већи од званичних података пописне комисије и процена је да их, на сталном боравку у општини има 320.

Становништво према националној и етничкој припадности према попису из 2011.године

Национална и етничка припадност	Број	Процент
Срби	8.372	64,43
Власи	3.356	25,83
Остало	1.266	8,74
Укупно:	12.994	100.00

Национална и етничка припадност	Број	Процент
Роми	287	2,21

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

Према последњем Попису из 2011.године на територији општине Бољевац има 287 Рома. Незванични подаци удружења „Друштво Ром“ указују на податак да на територији општине има 220 домаћинстава што је укупно око 1000 Рома. Више од 700 Рома се налази на привременом раду у иностранству (Аустрији, Немачкој, Швајцарској).

Ромско насеље у Бољевцу броји 140 Рома, док их са станом ван насеља има још око 50, односно 16 домаћинстава.

Село Луково је специфично по томе што у њему живи велики број Рома који се тако не изјашњава. Према задњем Попису 2011.године, у Лукову има 10 домаћинстава ромског порекла који се тако изјашњава одн.45 Рома.

У селу Боговина не постоји насеље већ ромска популација настањује разне делове села у зградама у центру села и поред боговинског моста где су настањена интерно расељена лица и. Укупан број ових домаћинстава је 20 одн. 85 лица.

ПОЛОЖАЈ РОМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Иако су Роми на територији општине Бољевац у знатно бољој позицији у односу на њихов положај на територији Републике Србије, и даље, као посебна социјална група (етно-класа), спадају у најугроженију, најсиромашнију и најмаргинализовану категорију, која се свакоднево суочава са низом препрека присутних у готово свим областима приватног и јавног живота; почевши од немогућности испуњавања основних потреба, као што су: адекватна здравствена заштита, основно образовање и социјална помоћ, па све до баријера на које наилазе у приступу тржишту рада.

Ромску популацију карактерише значајно виша стопа сиромаштва, незапослености у односу на остатак становништва. Будући да немају довољно представника у политици и институцијама, мали је број оних који могу да заступају интересе ромске популације. Велику препреку представља и веома ниска стопа писмености међу припадницима ромске популације: процентуално је мали број школованих, а највећи број припадника има завршену само основну школу или чак ни њу: скоро 50% ромске деце није уписано у школу, док око 65% Рома нема завршену основну школу. Овакав тренд води ка томе да мање од 1% Рома заврши више или високо образовање. Као разлоге за то углавном наводе сиромаштво односно недостатак услова за школовање. Управо то их онемогућава приликом тражења запослења.

Цифре нису боље ни у економском аспекту, будући да више од половине припадника ромске популације живи у сиромаштву. То илуструје и чињеница о

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

просечној старости Рома, мада незваничног карактера, да мање од једног процента Рома живи дуже од 60 година. Положај жена је такође на незавидном нивоу, с'обзиром да је мање од петине запослено.

Настојања Локалне самоупре у Бољевцу и удружења „Друштво Ром“ у последњих неколико година усмерена су на побољшање услова живота у деловима настањеним ромским становништвом. Ова сарадња допринела је знатном побољшању њиховог положаја на територији општине, поготово Рома настањених у насељу „Гај“ у Бољевцу, која се огледа у инфраструктурној, хигијенској и санитарној уређености, улагању у неговање ромске традиције, културе и спорта. Улагања у ромским насељима у селима су заступљена у мањој мери, али испуњавају основне критеријуме.

ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЛАП-А

Под процесом локалног акционог планирања унапређења положаја Рома на територији општине Бољевац, подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот Рома намеравамо да остваримо у локалној заједници у току предвиђеног временског периода. ЛАП за унапређење положаја Рома посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева ове националне мањине у локалној заједници. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих релевантних актера у заједници у планирању и примени плана.

Циљ овог акционог плана је да се постигну макар минимални помаци у решавању бројних проблема који су повезани са унапређењем живота Рома у локалној средини. Његова израда почива на анализи релевантних националних и локалних стратешких докумената, анализи стања, анализи проблема и процени потреба ромске популације на подручју општине Бољевац.

На дефинисање циљева ЛАП-а утицала је анализа мноштва фактора, и то: укупан друштвени положај Рома на територији општине, њихов степен образовања, ниво здравствене и социјалне заштите, стопа запослености, услови становања као и сл. Због тога ће се решавању ове проблематике приступити кроз унапређење следећих области:

1-Становање- кроз побољшавање услова становања обезбеђивањем комплетнијих мера услуга из ове области, које укључује рад на побољшању и одржавању већ постојећих елемената инфраструктуре, са акцентом на сеоска насеља, као и рад на легализацији објеката у овим насељима. Битан елемент јесте и уређење и доградња спортског стадиона у насељу „Гај“, као и **развој еколошке свести** и активности у вези са очувањем животне средине

2-Здравство- кроз повећање нивоа знања о значају лечења и превентиве контроле здравља, побољшање положаја социјално угрожених Рома кроз помоћ у здравственој нези и адекватном начину исхране, унапређење хигијенско-

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

епидемиолошких услова у ромским насељима и стварање услова за већу укљученост Рома у систем социјалне и здравствене заштите. Посебан акценат се ставља на запошљавање **ромске медијаторке** ради посредовања између ромске заједнице и здравствених радника.

3-Образовање- кроз напоре за повећање броја ромске деце која похађају редовну наставу у предшколским и школским установама, кроз стварање бољих услова за припремну наставу уз мотивацију за остваривање успешних резултата, као и поспешивање рада ромске деце са ромским педагошким асистентом при основној школи. У оквиру ове области, биће разматран и **културолошки развој** кроз активности у вези са неговањем ромске традиције и обичаја.

4-Запошљавање- кроз тежњу за смањењем стопе незапослености Рома и повећање броја радно способног и економски активног ромског становништва, решавање проблема запошљавања кроз успостављања система обука и преквалификација и уз подршку друштвено корисном раду, као и проблематике у вези са **предузетништвом** и у ту сврху отварањем базног информативног центра за пружање услуга везаних за ову врсту активности.

ЛАП представља организован напор да се врло сложена и бројна питања Рома у општини Бољевац решавају на ефикаснији начин и уз мобилизацију свих расположивих људских и материјалних ресурса. Управљање реализацијом вршиће радна група сасатвњена за ову сврху, док ће непосредну имплементацију обављати бројни актери укључени у активности на реализацији: органи, институције, организације.

ЛАП представља организован напор да се врло сложена и бројна питања Рома у општини Бољевац решавају на ефикаснији начин и уз мобилизацију свих расположивих људских и материјалних ресурса. Управљање реализацијом вршиће радна група сасатвњена за ову сврху, док ће непосредну имплементацију обављати бројни актери укључени у активности на реализацији: органи, институције, организације.

1-Становање

Премда не постоје званични нити правилно прикупљени подаци о положају Рома у општини Бољевац, када је становање у питању, истраживања показују да је њихова ситуација у овом погледу веома тешка. Постоје три ромска насеља: једно заванично насеље „Гај“ у Бољевцу и два у околним селима и то: насељу Боговина и Лукову. Сарадња Локалне самоуправа Бољевац и удружења Друштво Ром у претходним годинама је у великој мери допринела да услови живота у овим насељима одговарају основим животним стандардима. Ова сарадња допринела је изградњи канализационе и водоводне мреже, радовима на асфалтирању, уређеност улица и јавне расвете, изградњи спортског терена за мали фудбал. Ови радови су од изузетног значаја јер су успоставили солидни систем санитарне и хигијенске опремљености у појединачним домаћинствима, а кроз сарадњу са ЈКП „Услуга“ Бољевац и обезбеђивање довољног броја контејнера и канти за одлагање

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

смећа, решено је и питање комуналне опремљености. Ови радови су углавном извођени у ромском насељу „Гај“ у Бољевцу.

Преко једнократних новчаних помоћи, у сарадњи са Центром за социјални рад, Локална самоуправа издваја и средства за набавку грађевинског материјала за радове у случају санације објеката, отплату дуговања за електричну енергију и снабдевање огревним материјалом у зимској сезони.

Неки од проблема који се јављају у овим насељима односе се на легализацију објеката јер је њихов највећи број делимично легализовано или није легализовано уопште, затим и недостатак уређених зелених површина, па и не решено питање паса луталица.

1.1. Екологија и заштита животне околине

Као један од императива у оквиру области становања али и друштвеног живота уопште јавља се развој еколошке свести, који мора паралелно да се одвија са развијањем и неговањем радних и културних навика не само Рома већ и осталог становништва.

Зато је предвиђено да се значајни напори уложе у активности чији је основни циљ унапређење и заштита животне средине: од покретања континуираних акција који ће мобилисати становништво на акције чишћења, садњи дрвећа у ромским насељима, уређењу постојећих зелених површина, унапређење сарадње са ЈКП „Услуга“ у вези са комуналним чишћењем и опремањем и сл. У оквиру ове области, планирано је и отварање неке врсте рециклажног центра за одлагање посебних врста отпада. На овај начин настојаће се да се подигне свест ромске популације из области екологије, али ће бити од значаја и због тога што ће повољно утицати на запошљавање Рома.

Крајњи циљ ЛАП-а у области становања, који укључује и област екологије, је унапређење стамбених услова кроз решавање бројних проблеми ромске популације на локацији њихових насеља. То укључује следеће активности:

- едукација на тему решавања имовинско-правних односа и легализације објеката

- унапређење недостајућих инфраструктурних елемената

- едукација из области екологије и одржавања животне средине

- покретање акција чишћења околине

- решавање питања паса луталица

- уређење насеља кроз повећавање броја зелених површина и садња дрвећа

- доградња терена и помоћног спортског терена

- редовна контрола расвете у насељима и обезбеђивање недостајућих

сијалица

- помоћ при решавању проблема везаних за увођење и отплату дуга за електричну енергију и снабдевање огревним материјалом за појединачна домаћинства

- превентивне мере ради заштите од елементарних непогода

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

Последњих година уложу се значајни напори када су у питању активности ове врсте, али је неопходна много већа сензибилност свих структура друштва почев од предшколских и школских установа, НСЗ-исповесте Бољевац, Дома здравља, Центра за социјални рад, свих запослених у њима као и свих грађана општине зарад бољег разумевања Рома и њихове ситуације, као и пружања помоћи њиховој бржој инклузији у све друштвене токове.

2-Здравство

По питању здравствене заштите, иако не постоје тачни подаци, може се рећи да већина има регулисан социјални и здравствени статус, с'обзиром да више од половине Рома има отворену здравствену књижицу одн. налази се на евиденцији Дома здравља у Бољевцу. Оно што је од значаја је ангажман ромске медијаторке за здравствена питања чији је основни задатак да ромској популацији приближи начине остваривања здравствених услуга, објасни права и дужности пацијената, и пружи помоћ у решавању питања из ове области.

Ромска медијаторка би такође била и посредник између припадника ромске заједнице и здравствених радника, и била би обучена за пружање помоћи Ромима око добијања основних докумената и остваривања права из здравствене и социјалне заштите.

Са сигурношћу се може констатовати да су Роми веома ретко корисници стоматолошких услуга што се јавља као последица традиционално слабе денталне хигијене, стечених навика, али и цене стоматолошких услуга. Зато је неопходно изградити ситем промоција на ову тему и увести олокснице за ромску популацију за коришћење ових услуга. Промоција је неопходна и код превенције и заштите услед нежељених трудноћа, превенције и лечења инфективних болести, јер иако постоји знатан помак у овој области, Ромкиње у мањој мери од остатка женске популације у општини, користе здравствене услуге током трудноће.

Када је у питању помоћ при набавци лекова, плаћању трошкова лечења, контроли рађања, лечење инфективних болести, надокнада путних трошкова са Центром за социјални рад у Бољевцу постоји сарадња, мада ретко се показује разумевање, понајвише Ромкиња према овим методама и запошљеним радницима. Због тога је од изузетног значаја постојање ромске медијаторке, чији је основни задатак бити приближавање и презентација здравствених услуга ромском становништву и превентивна и едукативна интервенција претежно патронажног карактера.

2.1. Социјална заштита

Социјална заштита Рома на подручију општине Бољевац перманентно се пружа и одвија преко Центра за социјални рад и Локалне самоуправе. Корисници оваквог вида заштите углавном су Роми, којима се преко тренутних новчаних помоћи пружају финансијска средства за регулисање тренутних егзистенцијалних потреба, помоћ у огревном материјалу у току зимске сезоне или грађевинском, у случају неопходности. Знатан број Рома користи и социјалну-новчану надокнаду која се исплаћује на месечном нивоу одн. од укупног броја од 140 корисника ове

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

надокнаде на евиденцији ЦСР, Роми чине 50% - 70 Рома су корисници. Запажена је потреба предузимања низа активности у правцу оснаживања ромске популације, како би, уз подршку Локлане самоуправе, могли сами да решавају разне проблеме.

Зато је неопходно да се овај вид сарадње у наредном периоду и даље спроводи али и унапреди у циљу оснаживања и осамостаљивања ромске популације за решавање животних проблема на потпунији, ефикаснији и једноставнији начин. То је дуготрајан процес и који ће увек изнова добијати нове облике и садржаје кроз напоре пре свега локалне заједнице да се побољша живот Рома па тиме и читаве заједнице.

Зато ће мере које ће се у наредном периоду спроводити преко овог ЛАП-а у сардњи са ромским удружењем, Домом здравља, Центром за социјални рад и Локалном самоуправом, у области здравства који укључује и социјалну заштиту, обухватити следеће активности:

- ангажовање за рад ромске медијаторке за здравствена питања при Дому здравља
- побољшање доступности здравствене заштите за ромску популацију
- ангажовање за рад ромске медијаторке у области рада и социјалне политике при НСЗ или ЦСР
- групну едукацију у вези здравствене заштите и хигијене
- спровођење превентивних мера здравствене заштите
- јачања поверења Рома према социјалним радницима

Настојања да се реши ова проблематика подразумева укљученост свих институција на територији општине Бољевац које могу помоћи у формулисању и планирању активности на интеграцији Рома у овом сектору. Заједничким напорима настојаће се да се прикупе што потпунији и релевантнији подаци који ће подпомоћи ове активности и створити услове за потпунију реализацију поменутих мера.

3-Образовање

Проблеми укључености Рома у образовни систем један је од најактуелнијих проблема, посебно са становишта интеграције у друштво. Као и у другим приоритетним областима, може се констатовати да је ситуација у погледу степена образовања Рома увек била изразито неповољна: у односу на укупно становништво спадају у најнеписменију групу. У овој области присутно је мноштво проблема: искљученост, недостатак адекватне наставе и подршке ромским ученицима, дискриминација, непознавање или равнодушност према културним и социо-економским разликама.

Елементарни рачун о трајању последица искључивања ромске деце из редовног школовања показује да ће се у наредном периоду ређати генерације које ће и даље репродуковати неписмену, а тиме и социјално хендикепирану децу за укључивање у модерне токове друштвеног развоја. Чест је случај да ромска деца немају основне материјалне услове за похађање школе. Образовни ниво

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

родитеља је такав да они не успевају да пруже помоћ деци у учењу. Није редак случај да се у самој ромској заједници не признаје вредност формалног образовања па је и то разлог што родитељи недовољно подстичу похађање школе. Индивидуални услови становања су различити, али често не постоје ни просторни услови за учење.

Како је мања заступљеност старијих лица, Роми спадају у релативно младу популацију, али и поред тога, проценат деце уписаних у предшколско или основно образовање, је изузетно мали. Као препрека за такво стање јављају се незапосленост и необразованост родитеља, недостатак комуникације са образовним институцијама, чињеница да се велики број деце уписује школу касније, у односу на своју генерацију, што изазива њихово неприхватање у окружењу, али и незаинтересованост деце; затим, недостатак материјалних средстава за куповину и набавку уџбеника и неопходног школског прибора. За сврху набавке уџбеника годишње се из буџета Општине преко удружења Друштво Ром издвоје средства у износу од 50.000,00 динара, а пошто је тиме обухваћено 30% ромске деце, настојања су да се у наредним годинама повећају.

На територији општине Бољевац број ромске деце која похађа школску и предшколску наставу је 59. Од тога предшколску наставу похађа 3 детета, и то: двоје у насељу Боговина и 1 дете у ПУ „Наша радост“ у Бољевцу.

Осмогодишњу школу похађа укупно 56 детета, и то: 37 у школи у Бољевцу, 7 у насељу Боговина, 6 у Лукову и 6 у Подгорцу (пошто у насељу Боговина постоји само четворогодишња школа и не постоји могућност школовања од V до VIII разреда).

Средњу школу у Бољевцу похађа укупно 5 детета и то следеће смерове: двоје су се определили за смер економског техничара, исто толико за смер шумског техничара и један за гимназију.

Приказ броја ромске деце у школама у општини евидентираних према разрадима који похађају дат је следећим табелама.

**Број ромске деце по разреду у предшколском и
основним школама на територији општине Бољевац**

Разред	Бољевац	Насеље Боговина	Подгорц	Луково
Предшколско	1	2	0	0
I	6	0	-	3
II	5	5	-	2
III	11	0	-	0
IV	2	2	-	1
V	5	-	1	-
VI	6	-	0	-
VII	1	-	3	-
VIII	1	-	2	-
Укупно (59)	38	9	6	6

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

**Број ромске деце по разреду и смеровима у
средњој школи у Бољевацу**

Разред	Економски техничар	Гимназија	Шумски техничар
I	2	1	1
II	0	0	0
III	0	0	0
IV	0	0	1
Укупно (5)	2	1	2

3.1. Развој и очување културе, традиције и обичаја

У оквиру области образовања, као посебна смерница на коју ће се преко ЛАП-а ставити акценат јесте и културолошки развој, кроз неговање ромске традиције и обичаја. Циљ је да се на овај начин афирмативно допринесе спознаји о вредностима ромске културе, подстакне очување и унапређење индетитета ове етничке групе. Ове активности подржале би усавршавање ликовног, музичког и уопште уметничког стваралаштва кроз разне програме обуке где би се таленат појединаца који заслужују подршку могао што боље искористити на ширем плану.

У општини Бољевац постоји традиција добрих односа између Рома и већинског становништва, као и пружање подршке ромској заједници од стране локалне самоуправе, где је и формиран савет националне мањине у чији рад је укључен један представник ромске популације. Преко Друштва Ром, а уз финансијску подршку Општине Бољевац, обезбеђују се средства и уступа простор (и то: градски стадион, просторије нове школе, просторије КОЦ-а и простор испред зграде КОЦ-а) за организовање спортских турнира и активности, и прослављање за 2 културне манифестације: „Бал Рома“ и „Светски дан Рома“.

Манифестација „Бал Рома“ се одржава сваке године, почев од 1945.године. Обележава се 31.јанура као помен спасења Рома из нацистичких логора. Према предању руку спаса пружила им је „Бибијако“ (тетка) па се „Бибијако ђиве“ (теткин дан) прославља уз песму и игру као ода радости животу. Молитвени обред се врши код тзв места „Запис“, као места сусрета целе ромске заједнице.

Обичај је да тог дана музички оркестар залази у сваку кућу, што према веровању означава уношење радости у свако домоћинство. У току бала, бира се „Колачар“ као домаћин за следећу годину, који на челу поворке заједно са оркестром. Посебна је част бити домаћин. У току трајања бала организован је и избор за најлепшу девојку.

За ову сврху, Општина Бољевац сваке године издваја новчана средства у износу од 50.000,00 динара.

Манифестација „Светски дан Рома“ организује се 8.априла и тада удружење „Друштво Ром“ организује спортска и културна дешавања. Према плану и програму удружења, Општина и за ову сврху издваја 50.000,00 динара.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

Роми годинама негују своју културу, традицију и обичаје, кроз игру, песму и веселје. На овај начин, они само афирмативно доприносе очувању и унапређењу идентитета ове етничке групе, па је неопходно већу пажњу посветити медијској пропаганди из ове области.

Један од циљева овог ЛАП-а је и веће укључивање институција из области културе за разумевање ромске традиције, као и веће прилагођавање потребама и интересима ромске и неромске популације у циљу упознавања са садржајима обичаја и културе Рома. Посебан акценат се ставља на оснаживање ромских културно-уметничких друштва у вези са прибављањем опреме и средстава за обезбеђивање њиховог континуираног рада.

Преко ових манифестација, сви грађани имају прилику да се, кроз песму, игру, и уз оркестар, упознају са ромском наслеђем и културом. Овим ЛАП-ом предвиђено је додатно унапређење ове области.

Мере ЛАП-а у области образовања, укључујући и културолошки развој, биће усмерене на:

- обезбеђивање средстава за сву ромску децу у циљу описмењавања Рома
- обезбеђивање и пружање помоћи деци са посебним потребама
- припрема ромске деце за школу
- спровођење посебних активности у циљу унапређења школовања ромске деце
- повећање заинтересованости и мотивисаности ромске деце у области предшколског, основног и средњег образовања
- стварање услова за наставак започетог основног образовања за заинтересована лица
- укључивање ромске деце у предшколску установу
- обука васпитача за рад са ромском децом
- праћење и санкционисање дискриминације ромске деце, посебно од стране наставника и особља
- материјалну подршку ромским ученицима приликом набавке уџбеника и осталог школског материјала
- праћење успешности уписаних ученика и студената
- развијање и интензивирање активности у вези са информисањем о доступним стипендијама, кредитима и другим расположивим видовима материјалне подршке ромским ученицима и студентима
- успостављање и развијање механизма повезивања са тржиштем рада
- оснаживање ромских културно-уметничких друштва
- развој и унапређење културолошког стваралаштва Рома
- пропагирање ромске културе и традиције кроз информисање ромске популације и осталог становништва о овим манифестацијама

Пример добре праксе у области образовања ромске деце даје учешће у пројекту организованог од стране Министарства просвете на тему образовне инклузије Рома, под називом „Образовање за све“. Пројекат је спроведен уз партнерство удружења Друштво Ром, Општине Бољевац, ПУ „Наша радост“, ОШ „9.српска биргада“, ОШ „Ђорђе Симеоновић“ у Подгорцу, и уз учешће ЦСР,

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

Црвеног крста, Дома здравља, као и васпитача, наставника, родитеља и медија. Пројекат „Образовање за све“ је био усмерен на то, да се кроз припремну наставу, у виду продуженог боравка, у сатници пре почетка редовне школске наставе, деца ромског порекла, кроз рад и залагање, мотивишу за школу и да им се побољша успех у школи. Овим су се пројектом обухваћена су. 20 детета предшколског узраста, 27 детета од I до IV разреда, 14 детета од V до VIII разреда, од којих је 12 детеа из ОШ у Подгорцу. Укупна вредност пројекта је била 18.046 евра и трајао је 13 месеци, у периоду од 01.јула 2011.године до 30.јула 2012.године.

4-Запошљавање

Као и у случају осталих приоритетних области које су дефинисане ЛАП-ом, ни о положају ромске популације када је у питању запошљавање не постоје званични и поуздани подаци. Карактерише их изузетно низак степен активности и висока незапосленост и искљученост из рада у јавним институцијама, али и у осталим предузећима. Недостатак квалификација их искључује из привредних и друштвених токова, а они који су запошљени, углавном спадају у категорију нискоквалификоване радне снаге.

Дискриминација у сектору запошљавања игра значајну улогу у недостатку могућности које им се пружају на тржишту рада. Највише их има у оним занимањима за која се не тражи професионална стручност: радници на одржавању чистоће, носачи, складишни и грађевински радници, радници на гробљима и сл. Већина ромских домаћинстава има ограничене изворе прихода преко сезонских радова, радова у сивом сектору, дознаке из иностранства и социјална помоћ од државе. Настојања су да се путем мера из ЛАП-а, незнатан део укључи у прикупљање секундарних сировина, с'обзиром да на територији општине постоји потреба и људски потенцијал.

Тренуто на територији општине, има 13 Рома са сталним запослењем у јавном сектору и то: осам радника у РМУ Боговина, троје у ЈКП „Услуга“, један радник у СУП-у и 1 Пошти. Осим тога, Општина Бољевац је путем уговора о привременим и повременим пословима ангажовала једно лице за рад, на пословима координатора Рома. Све ове послове обављају мушкарци. Веће учешће ромске популације за рад је у току зимске и летње сезоне, када се они ангажују за радове на одржавању и чишћењу путева и јавних површина. За летње сезонске послове углавном се ангажују жене.

На евиденцији НСЗ-исповесте Бољевац, налази се 66 ромских лица и то: 37 мушкараца и 29 жена, од којих је двадесет и двоје са радним стажем. Разлог пријаве ових лица на евиденцију, углавном су остваривање права по основу незапослености као што су: материјално обезбеђење, дечији додатак, здравствена заштита, и слично, а не активно тражење посла.

Појединачни су случајеви да је лице, које је припадник ромске популације, поднело захтев за програм самозапошљавања и добило средства за ту активну меру. Бележи се само један случај у прошлој години, и то у области молерских

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

радова. У овој области постоје извесне повољности за припаднике ромске популације јер је програмом рада НСЗ дефинисано је да су Роми ризична група незапослених и тим поводом даје им се предност приликом конкурисања у односу на остале кандидате.

Пошто је уочено да на локалном нивоу нема посебних фондова за развој предузетништва код Рома, отпочело се са идејом о формирању центра за развој предузетништва, као базног центра преко кога ће представници ромске популације бити у могућности да се обавесте о проблематици на тржишту рада, условима и начинима за конкурисање у вези са пријавом за рад, разним обукама, преквалификацијама, писању бизнис планова, самозапошљавању уопште. Настојања су да се приступ решавању проблематике везане за предузетништво и сродне области учини доступним тако што би се сваком заинтерасованом лицу које се обрати за помоћ преко овог центра, пружиле потпуне информације везане за проблематику запошљавања и самозапошљавања, свакодневним, једноставним језиком, као и помоћ при попуњавању образаца и формулара у вези са тим.

Мере ЛАП-а у овој области биће усмерене на:

- рад на мотивацији Рома да се школују и укључују у основно образовање одраслих
- веће укључивање у одговарајуће програме активних мера на тржишту рада: обука, преквалификација, доквалификација, самозапошљавање са
- подршка послодавцима који запошљавају Роме
- укључивање у пројекте који би помогли овој ризичној групи у решавању проблема незапослености
- отварање центра за предузетништво које би се бавило свим овим питањима
- обезбеђивање подршке у прибављању докумената неопходних за запошљавање
- повећање капацитета за проналажење и обављање посла у складу са захтевима тржишта рада
- подстицање развоја предузетништва код Рома одн. подстицање на самозапошљавање

Имајући у виду област запошљавања, циљ ЛАП-а за запошљавање Рома јесте да смањи стопу незапослености, да повећа број радно-способног и економски активног ромског становништва кроз стварање услова за њихову евиденцију и пријављивање на тржиште рада, како би се активно укључили у програме запошљавања и самозапошљавања, као и повећање њихове укључености у јавне институције.

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

**СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ МЕРА
ПРЕДВИЂЕНИХ ЛАП-ОМ**

Радну групу за израду Локалног акционог плана унапређивање образовања Рома у општини Бољевац чинили су:

1. Карић Момир, координатор за ромска питања
2. Зорица Масловарић, Помоћник председника општине за економски развој и друштвене делатности.
3. Мирко Миливојевић, директор ОШ „9 српска бригада“ Бољевац
4. Весна Милијић, директор дечије установе „Наша радост“ Бољевац

Радну групу за израду Локалног акционог плана унапређивање запошљавања Рома у општини Бољевац чинили су:

1. Карић Момир, координатор за ромска питања
2. Ивана Гроздић, национална служба за запошљавање, испостава Бољевац
3. Звонко Марковић, заменик председника Скупштине општине Бољевац
4. Славица Јогрић, Центар за социјални рад

Радну групу за израду Локалног акционог плана унапређивање становања Рома у општини Бољевац чинили су:

1. Карић Момир координатор за ромска питања
2. Конић Зоран, руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења
3. Добрић Жаклина, виши стручни сарадник одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења
4. Јелић Милосав, директор Центра за социјални рад

Радну групу за израду Локалног акционог плана унапређивање здравља Рома у општини Бољевац чинили су:

1. Карић Момир, координатор за ромска питања
2. Славко Илић директор дома здравља Бољевац
3. Јелић Милосав, директор центра за социјални рад
4. Раде Илић, председник НВО „Ром“

ЛАП као званични документ општине дефинише правце деловања општине Бољевац у области унапређења процеса образовања, запошљавања, становања и здравља Рома, конкретне мере и активности којима би се побољшао садашњи неповољан положај у ове области, као и јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање постављених циљева.

РЕЗИМЕ:

Основа за израду ЛАП-а за унапређење образовања, запошљавања, становања и здравља Рома у општини Бољевац су следећи документи: Стратегија за унапређење положаја Рома у Републици Србији, Национални акциони планови за образовање, запошљавање, становање и здравствену заштиту Рома, Стратегија за смањење сиромаштва у Републици Србији, Стратегија социјалне заштите општине Бољевац, локални Акциони план за унапређење

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

становања Рома у општини Бољевац и други релеватни документи. Општинска управа општине Бољевац је крајем 2007. године ангажовала Координатора за ромска питања, а уз помоћ Министарства за рад и социјалну политику које је јавно објавило конкурс за увођење ромских координатора у општинама, са циљем да се израде локални акциони планови из четири приоритетне области и то: становање, образовање, запошљавање и здравље.

ЦИЉЕВИ УНАПРЕЂИВАЊА ОБРАЗОВАЊА, ЗАПОШЉАВАЊА, СТАНОВАЊА И ЗДРАВЉА РОМА У ОПШТИНИ БОЉЕВАЦ:

Дугорочни циљеви:

- 1. Укључивање Рома у образовни систем и обезбеђење континуитета у образовању**
- 2. Повећање запошљивости Рома и Ромкиња и повећање конкурентности на тржишту рада**
- 3. Унапређење здравственог стања и услова живота Рома у општини Бољевац**

Специфични циљеви ЛАП-а су:

ОБРАЗОВАЊЕ

1. Планирање, подршка и укључивање Рома у образовни систем
2. Материјална и финансијска подршка ромским ученицима у школама
3. Реализација радионица, семинара и обука наставног кадра
4. Информисање шире друштвене заједнице о образовању Рома

ЗАПОШЉАВАЊЕ

1. Унапређивање предузетништва код Рома и Ромкиња спровођењем субвенција за само-запошљавање и ново запошљавање
2. Креирање и спровођење посебних програма обука за стручно оспособљавање Рома и Ромкиња за дефицитарна занимања
3. Организовање и укључивање незапослених Рома и Ромкиња у програме јавних радова
4. СТАНОВАЊЕ
5. Већи део ромске популације, било да станује у селу или граду, живи у крајње лошим стамбеним условима, у нехигијенским насељима, са нефункционалном и недовољном инфраструктуром, нерегулисаним правним статусом и великом густином становања.

ЗДРАВЉЕ

1. Повећање нивоа знања о значају лечења и значају превентивне контроле здравља
2. Побољшање доступности здравствене заштите

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ЛАП-А

РЕСУРСИ - БУЏЕТ

Процењено је да ће за реализацију Локалних акционих планова 2014-2019. год бити укупно потребно око од чега ће локална самоуправа општине Бољевац обезбедити дин. (у првој години имплементације). Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ:

Израђена база података о броју припадника ромске националности у општини

Постојећи ресурси потребни за имплементацију ЛАП-а

У општини Бољевац су током 2013. године издвојена финансијска средства за Роме у износу од **200.000,00** динара а у 2014. години су планирана у износу од 200.000 динара, Општина Бољевац поседује одређен број стручних кадрова који су својим знањем и стеченим искуством дали значајан допринос у самој изради ЛАП-а, те да ће активно учествовати у имплементацији истог.

МЕХАНИЗМИ ЗА ПРИМЕНУ, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ ЛАП-а

Механизми за примену Локалних акционих планова за унапређивање образовања, запошљавања, становања и здравља Рома у општини Бољевац представљају локалне структуре, сет механизма и процедура уз које ће се осигурати успешно спровођење ЛАП-а. У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом имплементације ЛАП-а и
2. Структуре које су оперативне и носе имплементацију ЛАП-а.

Структуре за управљање процесом имплементације Локалних акционих планова за унапређивање образовања, запошљавања, становања и здравља Рома у општини Бољевац представљају следећи органи и тела:

1. Скупштина општине Бољевац,
2. Председник општине Бољевац,
3. Радне групе за имплементацију ЛАП-а.

Скупштина општине Бољевац усваја – доноси Локалне акционе планове за унапређење образовања, запошљавања, становања и здравља Рома у општини Бољевац и обезбеђује сразмерна буџетска средства за њихову реализацију. Скупштина најмање једном годишње разматра извештај о имплементацији ЛАП-а, постигнутим резултатима и приоритетним пројектима, врши евентуалне измене Локалних акционих планова.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

Председник општине Бољевац одређује састав и именује радну групу за имплементацију ЛАП-а као тело које сачињавају представници свих сектора и релевантних институција и организација заинтересованих за развој и унапређења образовања, запошљавања, становања и здравља Рома.

Радне групе за имплементацију ЛАП-а испитују потребе грађана/ки, дефинишу и предлажу стратешке приоритете, у сарадњи са надлежним институцијама, организацијама и општинским службама, утврђују предлоге годишњих акционих планова и износе потребних средстава за њихову реализацију. Радне групе координирају израду и прате имплементацију Локалног акционог плана за унапређење образовања, запошљавања, становања и здравља Рома у општини Бољевац и одговорне су за спровођење процеса мониторинга и евалуације. Радне групе најмање једном годишње извештавају Скупштину Општине о имплементацији ЛАП-а и постигнутим резултатима, предлажу евентуалне измене ЛАП-а и приоритетне пројекте. Радне групе редовно консултују и информишу јавност о процесу имплементације ЛАП-а и обезбеђује транспарентност у раду и адекватну друштвену подршку.

Локални акциони планови за унапређење образовања, запошљавања, становања и здравља Рома у општини Бољевац теже да демонстрирају спремност за укључивање Рома у све друштвене сфере. У циљу обезбеђивања пуне и ефикасне имплементације ЛАП-а, поред основних структура за управљање и имплементацију, овим документом се дефинишу и оквирни механизми и процедуре потребни за координацију активности:

- Скупштина Општине најмање једном годишње разматра извештај о спровођењу Локалних акционих планова за унапређење образовања, запошљавања, становања и здравља Рома у општини и усваја корективне мере и акционе планове за наредну годину.
- Радне групе прате, координирају и мониторишу спровођење ЛАП-а и уз акционе планове, најмање једном годишње припремају извештај за Скупштину. Такође, радне групе ће радити интерну евалуацију имплементације овог документа.
- Радне групе осигуравају да се благовремено, у процесу креирања општинског буџета, презентују акциони годишњи планови проистекли из овог ЛАП-а и тако обезбеди адекватна финансијска подршка за њихово спровођење.
- Радне групе, у складу са својим овлашћењима праве годишње планове свога рада и деловања и комуникације према локалној власти, другим актерима и према јавности. Свој план рада достављају скупштини на увид и усвајање. За рад и деловање Радних група услове обезбеђује општина Бољевац. (простор, финансијски и канцеларијски материјал)
- Радне групе преко органа локалне самоуправе прослеђују своје извештаје са оценама успешности спровођења. Радне групе иницирају регионалне и/или међуопштинске састанке (најмање једном годишње) са циљем размена информација и дефинисања заједничких интереса. Ови састанци су саставни део годишњих планова рада Радних група.

Поред напред наведеног потребно је развити следеће механизме и институционализовати их:

Протокол о сарадњи - дефинисати и усвојити јединствен протокол о сарадњи између локалне власти и других релевантних јавних и приватних субјеката којима су приоритетне делатност из области образовања, запошљавања, становања и здравља којим се јасно препознаје улога, обавезе и одговорност сваког од анкетара у односу на усвојени ЛАП. У

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године

циљу ефикасније и рационалније организације појединих услуга, општине Бољевац и свака Радна група за спровођење локалног акционог плана ће бити спремни и отворени да се повезују са другим општинама у округу и шире.

ПЛАН ПРОМОЦИЈЕ ЛАП-а

Након израде Локалног акционог плана промовисаће се његов садржај. Постоје разни начини промоције али чланови радних група су изабрали промоцију кроз медије, састанцима у самим институцијама и организацијама које су значајне и релевантне за успешну имплементацију документа.

ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ће се одвијати кроз:

1. Постављање документа у електронској форми на сајт општине.
2. Јавне дискусије у електронским и штампаним медијима.
3. Округли столови, трибине и кампање са циљем подизања свести јавности о значају локалног акционог плана.

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

Табела 5: АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА ЗА ПЕРИОД 2014- 2019. Године

Циљ	Мера	Задатак	Индикатор	Носилац активности	Мониторинг	Временски рок/ извори финансирања
1. Планирање, подршка и укључивање Рома у образовни систем-	1. 1. Израда базе података са свим релевантним подацима из области образовања о ромској популацији на територији општине Бољевац (образовни статус...)	- прикупити и ажурирати податке - израдити софтвер	- Формирана база података - Извештај о постојећем стању	1. Ромска удружења 2. Координатор за ромска питања 3. Школска управа	Радна група за израду и имплементациј у ЛАП-а	Од јуна 2014 .до јуна 2019 10.000 динара
	1.2. Укључивање што већег броја ромске деце у систем предшколског образовања, општини Бољевац	- Организовати информативне састанке у ромским насељима о целодневним програмима	- Број одржаних састанака - Број информисаних породица	1. Педагошки ромски асистенти 2. Координатор за ромска	Предшколска установа	јун 2014 – 2019 Септембар 5.000 динара

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

	- Подршка ромским асистентима		питања 3. Педагози, васпитачи		
1.3. Писање индивидуалних васпитно'образовних планова као и планирање активности за унапређивање васпитања и образовања ромске деце у оквиру годишњих планова	- Организовати обуке подршка стручним кадровима при предшколској установи за писање планова	- Број учесника обука	Школска управа Центар за интерактивну педагогију Министарство просвете	Предшколска управа	50.000 динара
Ангажовање ромских асистената '- Подстицај социјалном и језичком развоју у предшколском периоду	Подршка ученицима ромске националности	Урађен оперативни и месечни план рада	Републички секретаријат за образовање	Министарство просвете Општина Школска управа	30.000
Стварање услова за отварање група за пријем млађе деце обезбеђивањем простора и средстава за опремање простора и стручног кадра	Обезбедити простор и опремити	Створени услови за рад	Републички секретаријат за образовање Школска управа Локална самоуправа	Радна група	30.000 динара

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

	Психо-социјална помоћ деци са посебним потребама	Прикупљање података	Организација хуманитарних акција	Педагог Педагошки асистент Директор Локална самоуправа Министарство образовања	Школска управа Радна група	30.000 динара
	Подршка талентованој ромској деци кроз стипендирање и награђивање	- Информисати Роме о спровођењу конкурса - Организовати конкурс - Доделити награде	Број награђене талентоване ромске деце	Локална самоуправа Покрајински секретаријат за образовање	Радна група	50.000 динара
	Укључивање Рома у савете родитеља у школама као и у Одборе основних и средњих школа како би учествовали у доношењу одлука	Избор родитеља у савет школе	Присуство изабраног састанцима Савета	Савет родитеља	Директор ОШ	
2. Материјална и финансијска подршка ромским	Обезбедити бесплатно за сиромашну ромску децу: - боравак деце у целодневним и	Прикупљање података	Обезбеђена новчана средства	Локална самоуправа Школска управа Невладине	Радна група Координатор за ромска питања	Континуирано - сваке године 100.000 ужина

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

ученицима	<p>полудневним предшколским групама - ужину за предшколску и школску децу - уџбенике и школски прибор - материјална помоћ (опрема за физичко, одећа, обућа, екскурзије, рекреативна настава, средства за хигијену)</p>	<p>Организовање хуманитарне помоћи</p>		<p>организације</p>		<p>100.000 уџбеници</p>
	<p>- описмењавање младих који су застарели за основно образовање (верификација једне основне школе) - омогућити им ванредно завршавање основних школа - омогућити им наставак школовања (завршавања</p>	<p>Прикупити податке о заинтересованим Ромима Организовати ванредно завршавање основног образовања или стручних</p>	<p>Формирана база података Број полазника</p>	<p>Координатор за ромска питања Канцеларија за инклузију Рома Локална самоуправа</p>	<p>Радна група</p>	<p>јун –новембар 2014.-2019 50.000 динара</p>

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

	једног од стручних курсева, обука за рад)	курсева				
Подршка образовању ромским средњошколцима	Обезбедити смештај у ученичке домове и месечне карте за ђаке који путују	Организовати конкурс и обезбедити смештај	Број пријављених средњошколаца	Локална самоуправа Школска управа	Радна група	Током имплементације ЛАП-а 50.000
3.Организовање радионица, семинара и обука	Обука постојећег наставног васпитног и наставног кадра за сарадњу са ромским породицама и рад са ромском децом	Организовати информативне састанакe у школама	Број одржаних састанака	Ромски асистенти Школска управа	Радна група	јун -септембар 2014.-2019 50.000 динара
	Радионице са децом о понашању и значају образовања	Анимирати што већи број ромске деце Организовати радионице на месечном нивоу (3 радионице у сваком семестру-полугодишту)	Број одржаних радионица	Ромски асистенти Школска управа	Координатор за ромска питања Школска управа Радна група	Током имплементације ЛАП-а 30.000

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

Подршка девојчицама у школовању: - информативне радионице о већој прихваћености и мањем отпору према образовању	Организовати информативне састанке у ромском насељу Организовати радионице једном месечном током шест месеци годишње (3 у сваком семестру)	Број информисаних породица Број одржаних радионица	Ромски асистент Школска управа	Радна група Школска управа Координатор за ромска питања	Током имплементације 30.000
Радионице о подизању свести родитеља о важности образовања	Организовање радионица, едукативних састанака - Две радионице годишње у оба ромска насеља	Број радионица и састанака	Ромски асистент Школска управа Локална самоуправа	Радна група Школска управа Координатор за ромска питања	Током имплементације 10.000 динара
Организовање наставе ромског језика са елементима националне културе	Анкетирање родитеља о потреби изучавања ромског језика Организовање наставе за све заинтересоване на месечном нивоу	Изјава родитеља Број часова	Покрајински секретаријат Школска управа Канцеларија за инклузију Рома РЕФ – Ромски образовни фонд	Радна група Школска управа	Перманентно 50.000 динара

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

4. Писање извештаја	Израда годишњих извештаја	Израдити извештај на годишњем нивоу и по потреби	Израђен извештај	Радна група	Председник општине	
5. Конкурси за спровођење мера ЛАП намењени невладиним организацијама	Организовање конкурса и одабир пројеката	Имплементација општинских конкурса минимум једном годишње.	Реализован конкурс. Број одобрених пројеката Извештаји о реализацији пројеката	Радна група.	Одељење за друштвене делатности	10.000 динара за потребе реализације конкурса
6. Односи са јавношћу	Редовно информисати јавност током имплементације ЛАП-а	Организовати минимум једном годишње конференције за штампу, Објављивати једном у 3 месеца чланке у локалном листу, као и на локалним радио и ТВ станицама, Објављивати ажурно информације на сајту општине.	"Тимок" ТВ Бест Радио Бум	Координатор за ромска питања Протокол и информисање општинске управе	Радно тело Скупштине	Континуирано током периода имплементације ЛАП-а 20.000 динара

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

7. Рад Радне групе за имплементацију ЛАП-а	Редовни састанци Учествовање на семинарима	Одржавање редовних састанака Радне групе минимум 1 у три месеца, а по потреби и чешће	Примењено знање	Радна група	Председник општине	
--	--	--	-----------------	-------------	-----------------------	--

УКУПНО

705.000 ДИНАРА

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА РОМА

Табела 5: АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА РОМА ЗА ПЕРИОД 2014 – 2019. године

Циљ	Мера	Задатак	Индикатор	Носилац активности	Мониторинг	Временски рок/ извори финансирања
1.Формирање евиденције и релевантне базе података о незапосленим Ромима	1.1.Информисање и подизање свести о значају изјашњавања Рома по националној припадности. 1.2. Унапређење базе података и ажурирање података о незапосленим лицима ромске националности	1.1. Организовати 2 информативна састанка у 3 ромска насеља 1.2 Ангажовање анкетара и израда анкете за примену, извршити анкетирање и обрадити податке, набавка софтвера	- Спроведена 2 информативна састанка - Израђена база података о броју незапослених припадника ромске националности у општини Бољевац	НСЗ Координатор за ромска питања Локални савет за запошљавање	Радна група	јун – септембар 2014-2019 50.000 динара
2.Унапређење предузетништва код Рома и Ромкиња на територији општине Бољевац	2.1.Информисање незапослених Рома о могућностима и условима за започињање сопственог посла кроз организацију едукативни-	2.1 Организовати 2 инфо састанка годишње 2.2 Организовати обуке у сарадњи са НСЗ 2.3 Формирати и спровести програм за пружање субвенција за самозапошљавање	-Број информисаних Рома. -Број Рома којима су одобрена средства -Број Рома корисника Start up и микро кредита	Канцеларија за инклузију Рома Фонд за развој НСЗ Агенција за развој малих и средњих предузећа Покрајински	Радна група	јун – Децембар 2014-2019 Локална

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

	<p>информативних трибина у ромским насељима</p> <p>2.2. Едукација и пословна оријентација Рома за самозапошљавање, као и обука за израду бизнис плана.</p> <p>2.3. Спровођење субвенција за самозапошљавање.</p> <p>2.4. Старт ап и микро кредити Фонда за развој РС и АП и Агенције за развој малих и средњих предузећа</p>			секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова МЕЕР		<p>самоуправа</p> <p>Канцеларија за инклузију Рома</p> <p>50.000 динара</p>
<p>3.Подстицаји и подршка послодавцима за отварање и опремање радних места намењених запошљавању Рома и Ромкиња</p>	<p>3.1.Подизање свести послодаваца о значају запошљавања Рома и Ромкиња кроз индивидуалне обиласке</p> <p>3.2.Субвенције послодавцима за отварање и опремање нових радних места.</p> <p>3.3. Субвенција доприноса за обавезно социјално осигурање по члану 45.Закона о</p>	<p>3.1 Организовати индивидуалне састанке у сарадњи са НСЗ (дневнице, путни трошкови)</p> <p>3.2 Формирати и спровести субвенције за нова радна места</p> <p>3.3 Информисати послодавце о могућностима субвенционисања</p>	<p>Број послодаваца информисаних о значају запошљавања Рома.</p> <p>Број новозапослених Рома и Ромкиња.</p> <p>Број Рома и Ромкиња за које су послодавци остварили право на субвенцију</p>	<p>МЕРР НСЗ</p> <p>Локални савет за запошљавање Канцеларија за инклузију Рома</p>	<p>Радна група</p>	<p>Март – Децембар 2014-2019</p> <p>Локална самоуправа</p> <p>50.000 динара</p>

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

	доприносима					
4.Повећање запошљивости Рома и Ромкиња	<p>4.1.Реализација мотивационог семинара намењеног незапосленим лицима ромске националности.</p> <p>4.2.Укључивање незапослених Рома и Ромкиња у постојећи програм НСЗ додатно образовања и обука, као и кроз нове програме</p> <p>4.3.Креирање посебних програма обука намењених Ромима и Ромкињама на основу дефицитарних занимања и заинтересованости</p> <p>4.4.Информисање незапослених Рома и Ромкиња за активно тражење кроз сајмове запшљавања.</p>	<p>4.1 Организовати додатно стручно оспособљавање на основу дефицитарних занимања за минимум 50 полазника</p> <p>4.2. Мотивисати и информисати Роме и Ромкиње о постојећим програмима НСЗ</p> <p>4.3. Израдити програм обука и спровођење</p> <p>4.4. Организовати сајам за запошљавање једном годишње</p>	<p>Број информисаних лица ромске националности. Реализован семинар.</p> <p>Број Рома и Ромкиња укључених у програме.</p> <p>Креиран програм обука.</p> <p>Број укључених Рома и Ромкиња у активно тражење посла.</p>	<p>Локална самоуправа Координатор за ромска питања НСЗ</p>	<p>Радна група</p>	<p>Канцеларија за инклузију Рома Локална самоуправа НСЗ</p> <p>Једном годишње 30.000 по полазнику</p>

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

<p>5.Организовање и укључивање незапослених Рома и Ромкиња у програме јавних радова</p>	<p>5.1 Финансирање за јавне радове на нивоу локалне самоуправе</p> <p>5.2. Информативна кампања и мотивисање незапослених Рома и Ромкиња за запошљавање у јавним радовима.</p> <p>5.3 Пружање помоћи извођачима радова у припреми предлога и током спровођења пројеката јавних радова</p>	<p>5.1.Расписати јавни позив на нивоу локалне самоуправе и спровођење јавних радова</p> <p>5.2. Организовати информативну кампању</p>	<p>Број поднетих предлога пројеката</p> <p>Број ангажованих Рома</p> <p>Број информисаних Рома</p>	<p>Локална самоуправа</p> <p>Координатор за ромска питања</p>	<p>Радна група</p>	<p>МЕРР</p> <p>Локална самоуправа</p> <p>30.000 динара за јавне радове и 5.000 за инфо кампање</p>
<p>6. Подршка раду Канцеларије координатора за ромска питања</p>	<p>6.1 Ангажовање експерата за одређене послове – консултантске услуге</p> <p>6.2 Стручно оспособљавање координатора за ромска питања</p>	<p>6.1. Пружити подршку Координатору за ромска питања у спровођењу истраживања и подршке у изради програма обуке и информативних кампања</p> <p>6.2. Организовати и обезбедити учешће Координатора за специфичне обуке</p>	<p>Ангажовани консултанти и пружене услуге</p> <p>Извештај и сертификат Координатора о завршеној обуци</p>	<p>Локална самоуправа</p> <p>Канцеларија за инклузију Рома</p>	<p>Радна група</p>	<p>30.000</p>

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

7. Организација и спровођење конкурса за невладине организације за реализацију пројеката за имплементацију мера ЛАП за запошљавање Рома	7.1 Расписивање и спровођење конкурса за доделу пројеката невладиним организацијама	7.1. Расписати конкурс 7.2. Формирати Комисију за доделу пројеката 7.3. Донети одлуку и спровести пројекте	Поднети предлози пројеката Списак одобрених пројеката Извештаји о реализацији пројеката	Локална самоуправа Координатор за ромска питања	Радна група	20.000
						УКУПНО 265.000 дин.

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА РОМА

Табела 5: АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА РОМА ЗА ПЕРИОД 2014- 2019. године

Циљ	Мера	Задатак	Индикатор	Носилац активности	Мониторинг	Временски рок/ извори финансирања
1. Утврђивање здравственог стања ромске популације на територији општине Бољевац	1.1. Унапређење базе података и ажурирање података о здравственом стању ромске националности	1.1 Организовати ангажовање анкетара и израду анкете за примену, извршити анкетање и обрадити податке.	- Израђена база података о здравственом стању припадника ромске националности у општини - Извршено анкетање - Извештај о тренутној ситуацији	Координатор за ромска питања Дом здравља Покрајински секретаријат за локалну самоуправу Канцеларија за инклузију Рома	Радна група	јун-децембар 2014-2019 10.000
2. Повећање нивоа знања о значају лечења и значају	2.1. Едукације о значају здравља, здравственој заштити и очувању здравља у	2.1. Организовати 4 едукативна семинара у две године (два семинара током прве године)	- Локална самоуправа да изради предлог и акциони план посета и достави Дому	Дом здравља Координатор за ромска питања	Радна група	50.000 динара

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

<p>превентивне контроле здравља укупне ромске популације</p>	<p>ромским насељима 2.2. Едукације о значају здравља, здравственој заштити и очувању здравља у предшколској установи 2.3. Организовање семинара и радионица за здравствене раднике ради упознавања са специфичним потребама ромске популације</p>	<p>2.2. Ангажовати здравственог радника који би два пута годишње посећивао 11 вртића кроз радионице ' - у оквиру делатности 2.3. Организовати едукације медицинских сестара у насељима Дeroње, Богојево и Оцаци, и израдити заједнички програм едукације (заједно са сестрама да израде програм едукације)</p>	<p>здравља - број посета вртићима - извештај - израђен програм едукације - спроведена едукација</p>			
<p>3.Побољшање доступности здравствене заштите за ромску популацију</p>	<p>3.1.Обезбеђивање учешћа у цени лекова за угрожене припаднике ромске националности 3.2. Ангажовање ромских здравствених медијатора у оквиру локалне самоуправе 3.3 Подршка раду патронажних сестара у ромским насељима (запошљавање Рома здравствених радника)</p>	<p>3.1. Пружити материјалну помоћ угроженим Ромима за набавку лекова 3.2. Ангажовати здравственог медијатора у сарадњи са Министарством здравља 3.3. Омогућити запошљавање здравствених радника припадника ромске националне заједнице</p>	<p>број суфинансираних лекова број ангажованих медијатора, извештај о раду број запослених здравствених радника ромске националности и извештајо њиховом раду</p>	<p>Локална самоуправа Министарство здравља Дом Здравља</p>	<p>Радна група</p>	<p>100.000 динара – средства за набавку лекова Ангажовање медијатора и здравствених радника обезбедити уз подршку Министарства</p>

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

						здравља или кроз друге буџетске линије (за плате запослених)
4. Унапређење животног окружења у ромској заједници	4.1. Анализа хигијенско епидемиолошких услова у ромским насељима 4.2. Предузимање активности од стране локалне самоуправе на побољшању услова живота	4.1. Спровести анализе и поднети извештај 4.2. Реализовати активности које су неопходне за унапређење услова живота Рома, на основу података из извештаја 4.3. Израдити пројекте за реализацију активности за побољшање услова живота и конкурисати на релевантне позиве	извештај о налазима	Хигијенско епидемиолошка служба здравственог центра Сомбор	Санитарна инспекција	50.000 динара
5. Организација и спровођење конкурса за невладине организације за реализацију пројеката за имплементацију мера ЈАП за унапређење здравља Рома	5.1 Расписивање и спровођење конкурса за доделу пројеката невладиним организацијама	7.1. Расписати конкурс 7.2. Формирати Комисију за доделу пројеката 7.3. Донети одлуку и спровести пројекте	Поднети предлози пројеката. Списак одобрених пројеката. Извештаји о реализацији пројеката.	Локална самоуправа Координатор за ромска питања	Радна група	20.000 УКУПНО 230.000 дин.

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

ЦИЉ Становање	МЕРА	ЗАДАТАК	Временски рок/ извори финансирања
1. Решавање стамбеног питања социјално угрожених категорија која станују у неадекватним условима	формирање базе података о објектима за становање који не задовољавају основне потребе	Санирање и Оспособљавање објеката који не задовољавају основне потребе и критеријуме	Јун 2014-2019 Општина Бољевац 1.000.000 динара

**Локални акциони план за побољшање положаја
Рома у општини Бољевац, 2014-2019.године**

Локални акциони планови ће се примењивати од дана доношења.

Локални акциони планови објавиће се у „Службеном листу општине Бољевац